

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/45/2017
Identifikačné číslo spisu: 5113225348
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5113225348.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. P., bytom N., zastúpeného JUDr. Kristínou Jošthovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Nám. M. R. Štefánika 10, proti žalovanému T. P., bytom N., zastúpenému JUDr. Štefániou Harciníkovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Saleziánska 4, o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 216/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. marca 2015 sp. zn. 8 Co 640/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 23. marca 2015 sp. zn. 8 Co 640/2014 podľa § 95 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) nepripustil zmenu návrhu na začatie konania; v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok Okresného súdu Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 2. júna 2014 č. k. 2 C 216/2013-75 vo výroku, ktorým žalobu žalobcu o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu alebo nebytového priestoru uzatvorenej medzi žalovaným a Y. P., rod. Q., nar. XX. júla XXXX, naposledy trvale bytom N., zomr. XX. Y., ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k bytu č. XX, vo vchode č. X, na 3. poschodí, nachádzajúcom sa v stavbe č. s. 2162 na parc. KN-C č. 6629, k spoluvlastníckemu podielu v rozsahu 584/16968 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu - stavbe č. s. 2162 na parc. KN-C č. 6629 a k spoluvlastníckemu podielu v rozsahu 584/16968 na pozemku parc. KN-C č. 6629 zastavané plochy a nádvoria o výmere 435 m², všetko nehnuteľnosti v kat. úz. N. zapísané na LV č. XXXX, ku ktorým vklad vlastníctva bol povolený Správou katastra N. pod č. V 458/12 dňa 22. februára 2012, zamietol. Vo výroku o trovách konania odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvoinštančného konania v sume 139,82 € na účet JUDr. Štefánie Harciníkovej, advokátky so sídlom v Žiline, Saleziánska 4 do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že zmenu návrhu na začatie konania spočívajúcu v rozšírení uplatneného nároku o určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťelke Y. P., nepripustil preto, lebo

výsledky doterajšieho konania neboli podkladom pre konanie o tomto rozšírenom návrhu. Pokiaľ sa týka vecí samej, odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci samej dostatočné dokazovanie, pričom so záverom z neho vyplývajúcim, tak skutkovým ako aj právnym, sa v plnom rozsahu stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.); súd prvej inštancie vec rozhodol správne a svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku nesprávneho posúdenia veci ohľadom nedostatku naliehavého právneho záujmu, uviedol, že žalobca podal určovaciu žalobu, ktorou sa domáhal vyslovenia neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu alebo nebytového priestoru, resp. kúpnej zmluvy uzavretej medzi matkou žalobcu Y. P., ktorá bola v čase podania návrhu nebohá, a žalovaným. Aj odvolací súd mal za to, že v takomto prípade nie je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko v prípade určenia neplatnosti kúpnej zmluvy by nedošlo k odstráneniu neistoty v právnom postavení žalobcu, keďže tento by nebol účastníkom dedičského konania po nebohej Y. P. Právoplatný, žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vyhovujúci, rozsudok by právne postavenie žalobcu nezmenil, keďže za súčasného právneho stavu by sa v katastri nehnuteľností vyznačil len stav pred sporným právnym úkonom. Matka žalobcu je ale nebohá a v evidencii katastra nehnuteľností nemôže byť zapísaná (k zmene zápisu na liste vlastníctva by teda v danom prípade nedošlo). Otázka, či nehnuteľnosť jej patrí (o určenie ktorého práva v podstate žalobcovi ide) by naďalej zostala sporná. Len výrok o určení, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohej Y. P., resp. že nebohá bola vlastníčkou nehnuteľnosti ku dňu smrti, by bol súvisiaci s výrokom o určení neplatnosti kúpnej zmluvy a naň nadväzujúci, pre ktorý výrok by bola v podstate otázka platnosti kúpnej zmluvy otázkou prejudiciálnou (predbežnou). Vo výroku o trovách konania odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že neúspešnému žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvoinštančného konania v zníženej sume 139,82 € s odôvodnením, že jeden úkon právnej služby, a to nahliadnutie do spisu a štúdium spisu na súde prvej inštancie dňa 23. mája 2014 v sume 61,87 € a režijný paušál 8,04 € žalovanému nepatrí, keďže tento úkon nie je vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb uvedený samostatne a je neoddeliteľnou súčasťou úkonu prevzatie a príprava zastúpenia. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Neúspešnému žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v sume 69,91 € k rukám jeho splnomocneného zástupcu (§ 149 ods. 1 O.s.p.).

2. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolaním z dôvodu, že mu v konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Túto vadu videl v nesprávnych právnych záveroch súdov oboch inštancií, ktoré sa nezaoberali podstatou žaloby a nesprávne posúdili danosť naliehavého právneho záujmu žalobcu, tiež v nepripustení zmeny návrhu odvolacím súdom a napokon v tom, že mu súd prvej inštancie nedal možnosť v zmysle § 118 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 123 O.s.p. vyjadriť sa k žalobe (v tom zmysle, že sa jej buď pridržiava, resp. chce k žalobe niečo dodať, resp. doplniť). Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalovaný v podanom vyjadrení žiadal dovolanie žalobcu ako neprípustné zamietnuť. K vetyžkanému odňatiu možnosti konať pred súdom v danom prípade nedošlo; súdy oboch inštancií vec správne posúdili aj v otázke neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

3. Dovolanie bolo podané 12. júna 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

4. Právne účinky dovolania, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenou dôverou v právo.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429

ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

7. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľa domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdnom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

8. Dovolanie žalobcu by v danom prípade bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Žalobca vady zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania nevyplýva ani z uvedených hľadísk.

9. Dovolateľ tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

10. Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. konkrétne namieta nesprávne právne posúdenie veci v otázke naliehavého právneho záujmu, nepripustenie zmeny návrhu odvolacím súdom a to, že mu súd prvej inštancie nedal možnosť v zmysle § 118 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 123 O.s.p. vyjadriť sa k žalobe.

11. Žalobca v rámci svojich dovolacích námietok zastáva názor, v zmysle ktorého mu súdy odňali možnosť pred súdmi konať tým, že vec nesprávne právne posúdili v otázke naliehavého právneho záujmu. V nadväznosti na uvedené je potrebné v prvom rade uviesť, že ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu (s jeho procesným postupom v konaní, so samou procedúrou pojednania veci súdom - viď bod 9) a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súdom, ktoré spočíva v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesného predpisu na zistený skutkový stav, a ktoré je vyjadrené v o finálnom produkte občianskeho súdneho konania - v rozhodnutí, s a vo všeobecnosti účastníkovi tohto konania neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovacej praxi senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky všeobecne považované (iba) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2

písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov samo osebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014), lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením vecí súd neznemožňuje účastníkovi konania realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať. Nejde totiž o vadu konania, ktorá bola uvedená v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. alebo § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Záver súdu, že žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení práva alebo právneho vzťahu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., je súčasťou myšlienkového procesu súdu pri právnom posudzovaní otázky procesnej prípustnosti návrhu na začatie konania podľa tohto ustanovenia a predstavuje výsledok (zavŕšenie) tohto procesu. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti určovacieho návrhu, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov práve navrhovaným určením. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že ten-ktorý určovací návrh nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom (procesným nástrojom) ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Predchádzajúci výklad dovolacieho súdu opodstatňuje preto aj v prejednávanej veci záver, že i keby bol (prípadne) nesprávny právny záver súdov nižších stupňov o tom, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti spornej zmluvy, nemala by táto skutočnosť za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Tiež podľa názoru dovolacieho súdu nebolo porušené právo žalobcu na súdnu ochranu, pretože ochrany svojho práva sa môže domáhať aj naďalej, avšak iným typom žaloby. V tomto smere nebola dôvodná argumentácia dovolateľa nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 137/2008 z 1. júla 2008.

12. Žalobca neopodstatnene tvrdí, že možnosť konať pred súdom mu bola odňatá aj tým, že odvolací súd rozhodol o nepripustení zmeny návrhu na začatie konania. K rozhodnutiu súdu o tom, či pripustí zmenu návrhu, treba uviesť, že zmena návrhu nesmie byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou, posudzuje súd. Ustanovenie § 95 ods. 1 O.s.p. dáva preto navrhovateľovi možnosť zmeniť návrh (len) so súhlasom súdu; súd zmenu návrhu nepripustí (tiež) vtedy, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (viď § 95 ods. 2 O.s.p.). V prípade nepripustenia zmeny návrhu pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu, pričom navrhovateľ môže uplatniť svoj nárok v novom konaní. Osobitne treba zdôrazniť, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred navrhovateľom požadovanou zmenou návrhu, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny návrhu. Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v konaní odvolacieho súdu, nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2011 sp. zn. 2 Cdo 161/2011, schválené dňa 13. decembra 2011 občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

13. K žalobcom namietanému odňatiu možnosti konať pred súdom nedošlo ani tým, že mu súd prvej inštancie nedal možnosť v zmysle § 118 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 123 O.s.p. vyjadriť sa k žalobe. Obsah spisu nedáva podklad takému záveru. Žalobca mal v priebehu konania vytvorenú procesnú možnosť zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

14. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinné do 30. júna 2016 procesne nepripustné, nevyvolalo účinok sledovaný dovolaním, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP, a to bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, lebo k takému postupu nebol oprávnený.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.